

**СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ПРОЯВ СУЧАСНИХ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ В КУЛЬТУРІ
ПОЛІТИЧНОГО ПРОТЕСТНОГО РУХУ**

У сучасному інформаційному суспільстві, важливою складовою процесу масових комунікацій виступають засоби масових комунікацій на основі іт-технологій (тобто з використанням інтернет-ресурсів). Не обійшла ця тенденція і політичну сферу. У сучасній національній політичній культурі народів більшості розвинених країн світу культура політичного протестного руху з використанням можливостей саме соціальних мереж стала надзвичайно популярна. Значною мірою підштовхують соціально активних громадян до цього самі професійні політики, які монополізували сферу політичної активності суспільства і не дозволяють конкурувати зі своїми політичними проектами ніяким іншим, зацікавленим в політичній діяльності людям. Таким чином, поступово відбувається процес перенесення політичної діяльності «всіх незгодних з владою» з реального політичного середовища у віртуальний політичний простір, позбавлений, всіх існуючих формалізованих діючим законодавством, умовностей та обмежень. Протягом останніх десяти років влада тричі намагалася запровадити такі закони: 16.I.2014 р. пакет «законів про диктатуру» В. Олійника – В. Колісниченка (Хоменко, 2014); 24.II.2015 р. проект закону «Про захист і збереження авторитету держави» К. Матейченка; 28.XII.2021 р. Указ президента України В. Зеленського «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)».

Наявність негативної тенденції в розвитку українського суспільства усвідомлюється певною категорією соціально активних громадян, життєвий досвід, яких і поза політикою примушує їх проявляти винахідливість, творчість у вирішенні, наприклад, економічних та соціальних питань. До цієї сукупності груп ми можемо віднести представників (умовно існуючого в Україні) середнього класу, учасників груп соцмереж та молодь. Усі ці групи населення, що в різні роки брали активну участь у протестних акціях, є тими категоріями населення України, для яких сучасні іт-технології, – на думку К. Монтгомері, – є значущим атрибутом їх повсякденного життя [1].

Якщо звернути увагу на постмайданну протестну активність після 2014 р., то вона згодом зменшується. Старий проект політичного протесту трансформувалася після заміни задекларованих в його межах громадянських цілей, пов'язаних з євроінтеграцією, новими політичними вимогами: проведення чесних виборів і люстрації скомпрометованих держслужбовців. Одна частина учасників соцмереж разом з представниками українського середнього класу, фактично, відмовилася від подальших спроб змінити соціальний порядок в Україні, а інша їх частина, з вторгненням Росії до Криму, залучилася до організації руху «Інформаційного спротиву» російській пропаганді [2], яка дає інше тлумачення сучасних подій в Україні [3]. Осторонь, від спільнот сповідуючих протестну активність з початку Євромайдану, стояла громадська ініціатива «Євромайдан SOS», яка займається організацією безоплатної допомоги [4].

Врешті-решт, на середину 2022 р. «нова» влада (як і влада за часів президента П. Порошенка) не розпочала системних змін в Україні. Процеси, що відбуваються зараз можливо охарактеризувати як спорадичний прояв тенденцій «пострадянського псевдодемократичного транзиту» де трансформація знову відбувається на засадах неопатримоніальної логіки розвитку з домінуванням клієнтарно-патронажних відносин. За Ш. Ейзенштадтом, політичний режим, який формується внаслідок таких процесів не може визначитися як «перехідний», адже йому притаманна власна логіка розвитку, яка не обов'язково призведе до появи демократичної держави [5], розбудови якої так прагнули українці.

Досвід використання соціальних мереж в культурі політичного протестного руху свідчить про те, що подібне є усталеною світовою практикою, достатньо пригадати: рухи «Occupy Wall Street», «99 %», «Indignés» у Бельгії, Греції, Іспанії, США, Франції; рухи «Occupy London», «Uncut» у Великій Британії.

Доповідь присвячено обґрунтуванню типовості явища (як для України, так і для світу) використання сучасних іт-технологій у вигляді соціальних мереж в культурі політичного протестного руху.

Список літератури

1. **Montgomery K.C.** Generation Digital: Politics, Commerce, and Childhood in the Age of the Internet. Cambridge, MA: MIT Press, 2007. 368 p.
2. Угрозы на Востоке и Юге Украины на 30 апреля: оценка от группы «Информационное Сопrotивление», 30.04.2015. URL: <http://sprotiv.info/ru/news/ugrozy-na-vostoke-i-yuge-ukrainy-na-30-aprelya-ocenka-ot-gruppy-infografika>
3. **Judah T.** Ukraine: Inside the Deadlock. *New York Review of Books*. May 7, 2015. Vol. 62, № 8. URL: <http://www.nybooks.com/articles/archives/2015/may/07/ukraine-inside-deadlock/>
4. Збір гуманітарки для переселенців: Submitted by Maria on Fri, 02.13.2015. «Євромайдан SOS». URL: <http://euromaidan.sos.org/uk/node/250>
5. **Eisenstadt S. N.** Traditional Patrimonialism and Modern Neopatrimonialism. L.: Sage, 1973. 95 p.